

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 กับการพัฒนาอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม

แผนนโยบายและแผน
ศูนย์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (E&E Intelligence Unit: EIU)
สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบัน เวียดนามเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการลงทุนด้านการผลิต เนื่องจากเวียดนามเปิดรับการค้าเสรีและการลงทุนจากต่างประเทศ มีการแก้ไขกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ต้นทุนค่าแรงต่ำ รวมถึงมียุทธศาสตร์ที่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นแผนหลักในการรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยปัจจุบันเวียดนามกำลังดำเนินการตามกลยุทธ์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 (Socio-Economic Development Plan for 2021-2025) ซึ่งมุ่งมั่นที่จะสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมและก้าวข้ามจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ (Lower Middle Income) ภายในปี 2025

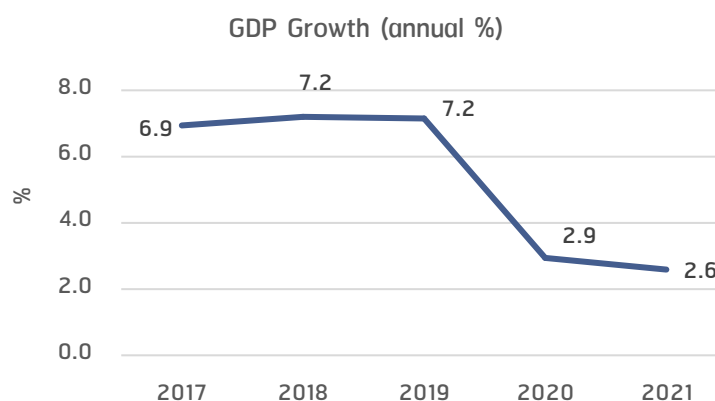

ภาพรวมเศรษฐกิจของเวียดนาม

เศรษฐกิจเวียดนามประสบความสำเร็จอย่างมากในช่วงปี 2017-2019 ขณะที่ในปี 2020 และปี 2021 การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP Growth) ของเวียดนามอยู่ที่ร้อยละ 2.9 และ 2.6 ตามลำดับ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปีดังกล่าว GDP Growth ของเวียดนามจะขยายตัวไม่มากนัก แต่เวียดนามก็ยังคงเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่มีการเติบโตในเชิงบวก

ส่วนการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP Growth) ของเวียดนาม ปี 2022 นั้น ธนาคาร Standard Chartered ได้ประมาณการ GDP Growth ของเวียดนามไว้ที่ร้อยละ 6.7¹ โดยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลและการกลับมาดำเนินกรอย่างเต็มรูปแบบของโรงงานจะทำให้เศรษฐกิจเวียดนามฟื้นตัวได้

ภาพที่ 1 GDP Growth ของเวียดนามปี 2017-2021

ที่มา: World Bank

สำหรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของเวียดนามนั้น พบว่า ในปี 2021 ภาคบริการมีสัดส่วนสูงสุดโดยคิดเป็นร้อยละ 40.95 ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างมีสัดส่วนรองลงมาโดยคิดเป็นร้อยละ 37.86 ขณะที่ ภาคเกษตร ป่าไม้ และประมงมีสัดส่วนร้อยละ 12.36 และภาคสินค้าคิดเป็นร้อยละ 8.83²

ขณะที่ ด้านการลงทุนนั้น พบว่า ในปี 2021 เวียดนามมีโครงการลงทุนจากต่างชาติ 34,527 โครงการ ด้วยทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 408,093 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเป็นการลงทุนในภาคการผลิตเป็นหลัก โดยนักลงทุนรายใหญ่ ได้แก่ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและสิงคโปร์²

¹ Vietnam Investment Review under the Ministry of Planning and Investment

² สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

ภาพรวมการค้าของเวียดนาม

สำหรับภาพรวมการค้าของเวียดนามในช่วงปี 2002-2021³ พบว่า การนำเข้าสินค้าของเวียดนามมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ที่ร้อยละ 16 หรือมีมูลค่าการนำเข้าจาก 17,474 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2002 เพิ่มขึ้นเป็น 339,461 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2021 สินค้าหลักที่เวียดนามนำเข้าในปี 2021 ได้แก่ สินค้ากลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ HS 84 และ HS 85⁴ โดยมีสัดส่วนรวมกัน ร้อยละ 36 หรือมีมูลค่า 123,473 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ ประเทศคู่ค้าหลักของเวียดนาม ได้แก่ จีนและเกาหลีใต้

ในขณะที่ การส่งออกสินค้าของเวียดนามมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ร้อยละ 18 หรือมีมูลค่าการส่งออกจาก 14,859 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2002 เพิ่มขึ้นเป็น 389,072 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2021 สินค้าหลักที่เวียดนามส่งออก ได้แก่ สินค้ากลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ HS 84 และ HS 85 โดยมีสัดส่วนรวมกัน ร้อยละ 50 หรือมีมูลค่า 196,932 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ประเทศคู่ค้าที่เวียดนามมีสัดส่วนการส่งออกสินค้ามากที่สุด ได้แก่ สหรัฐฯ และจีน

³ Global Trade Atlas รวบรวมโดยแผนกนโยบายและแผน สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

⁴ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องใช้กล และส่วนประกอบของเครื่องดังกล่าว (HS 84) และเครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบของเครื่องดังกล่าว เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องถอดเสียง เครื่องบันทึกและเครื่องถอดภาพและเสียงทางโทรทัศน์ รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องดังกล่าว (HS 85) และจัดกลุ่มสินค้าที่เกี่ยวข้องตามการจัดกลุ่มของศูนย์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (EIU) สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภาพรวมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 (Socio-Economic Development Plan for 2021-2025)

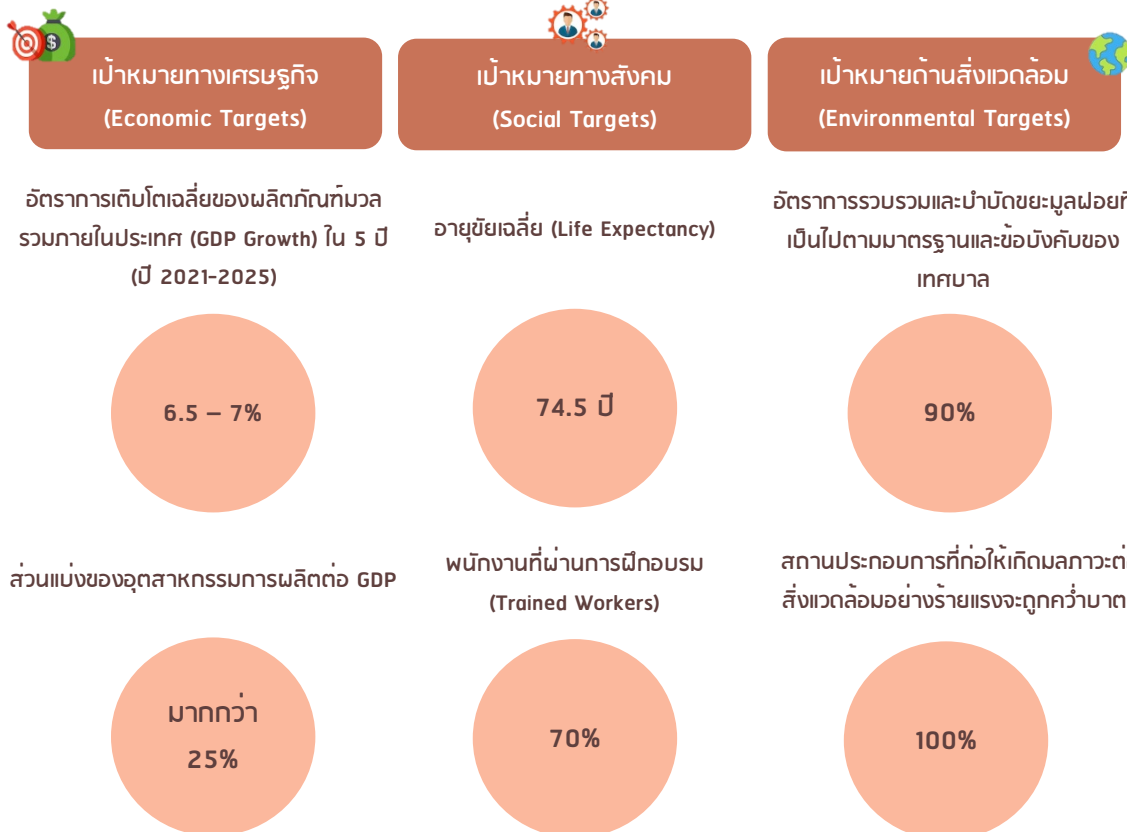
วัตถุประสงค์ของแผนฯ (General Objectives)

เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและยั่งยืนบนพื้นฐานของการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มุ่งมั่นที่จะเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีอุตสาหกรรมสมัยใหม่และเอาชนะสถานะประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ (Lower Middle Income) ภายในปี 2025 รวมถึงดำเนินการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเพื่อลดผลกระทบของการระบาดใหญ่ของ COVID-19 อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว

เป้าหมายหลักของแผนฯ (Major Targets)

ภายใต้แผนฯ เวียดนาม ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเป้าหมายหลักของแผนฯ เวียดนาม มีดังต่อไปนี้

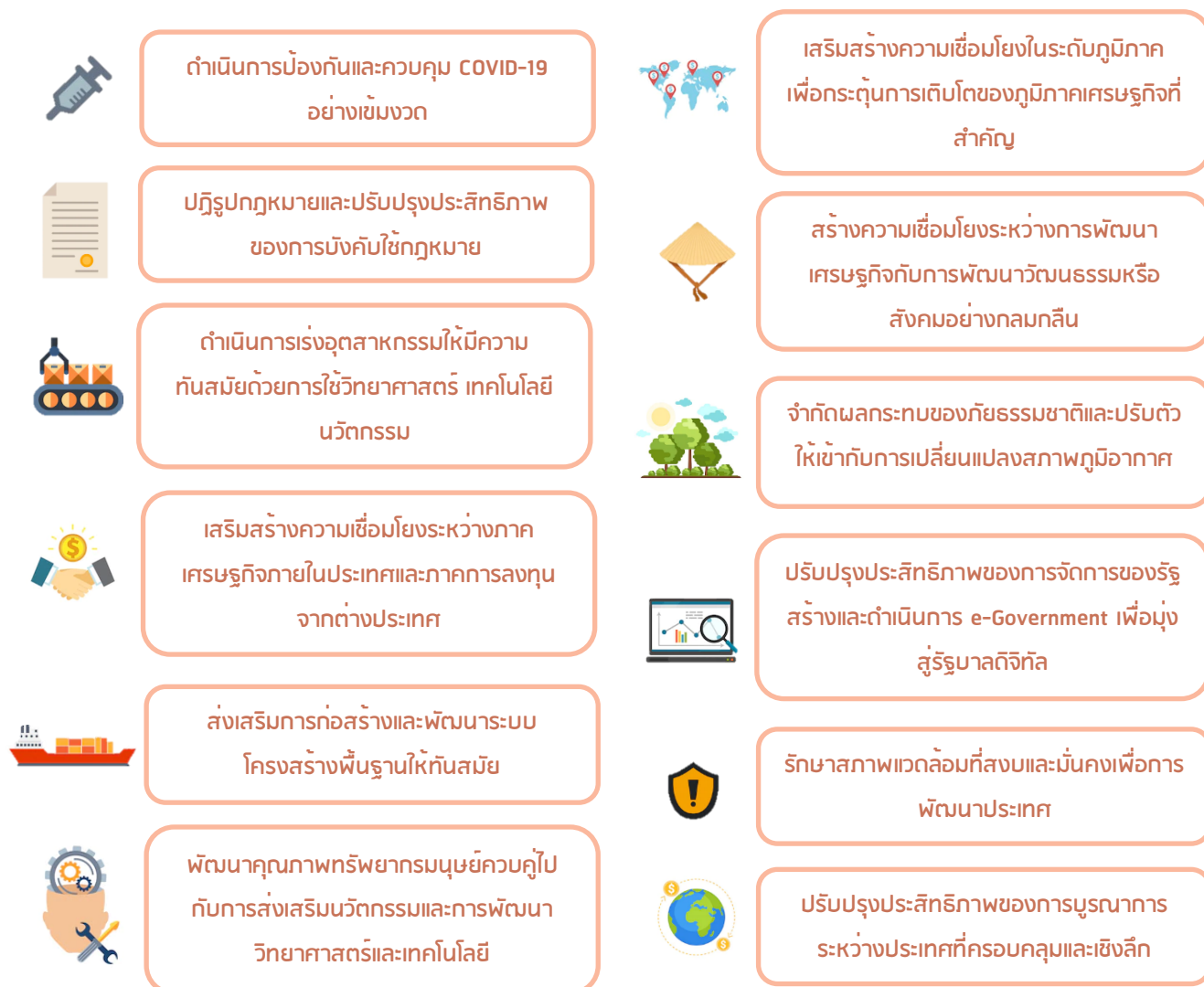
ภาพที่ 2 ตัวอย่างเป้าหมายหลัก (Major Targets) ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025

ที่มา: vietnam.gov.vn รวบรวมและวิเคราะห์โดยแผนกนโยบายและแผน สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

งานหลักและแนวทางแก้ไขของแผนฯ (Major Tasks and Solutions)

ภาพที่ 3 งานหลักภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025

ที่มา: vietnam.gov.vn รวบรวมและวิเคราะห์โดยแผนกนโยบายและแผน สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 มีแผนงานหลัก (Major Tasks and Solutions) ที่ครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลัก (Major Targets) รวมถึงยังมุ่งพัฒนาในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งตัวอย่างแผนงานหลักภายใต้แผนฯ ของเวียดนาม มีดังต่อไปนี้

1) การมุ่งเน้นไปที่การจัดการ COVID-19

โดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน ดำเนินการป้องกันและควบคุม COVID-19 อย่างเข้มงวด รวมไปถึงจนถึงการดำเนินการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ

2) ปฏิรูปกฎหมายและปรับปรุงประสิทธิภาพ

ของการบังคับใช้กฎหมาย ทบทวน แก้ไข และสรุปข้อกำหนดทางกฎหมายที่ไม่เหมาะสม ทับซ้อนกัน ไม่สมบูรณ์ หรือเป็นปัญหา โดยเฉพาะในเรื่องการลงทุน ธุรกิจ ที่ดิน งบประมาณ ทรัพย์สินสาธารณะ ภาษี การซื้อขายและการจัดการสินทรัพย์ดิจิทัล

3) ส่งเสริมการปรับโครงสร้างทาง

เศรษฐกิจและมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลิตภาพ ประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันผ่านการใช่วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม

4) อัปเดตกลไกในการจัดสรรทรัพยากร

การลงทุนในอุตสาหกรรมหลักและโครงการที่มีความสำคัญระดับชาติ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการลงทุนจากต่างประเทศโดยดึงดูดนักลงทุนต่างชาติผ่านการกำหนดนโยบายและสิทธิพิเศษ

5) ส่งเสริมการก่อสร้างและพัฒนา

ระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัย ตัวอย่างการพัฒนาาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เดินหน้าสร้างท่าเรือสำคัญตามแผนที่วางไว้ ยื่นข้อเสนอการลงทุนรถไฟความเร็วสูงต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานอีกด้วย

6) พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์

ควบคู่ไปกับการส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน นำผลการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์และอุปทานแรงงาน และเตรียมทรัพยากรมนุษย์สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

7) เสริมสร้างความเชื่อมโยงในระดับ

ภูมิภาค เพื่อกระตุ้นการเติบโตของภูมิภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีการเลือกสถานที่และเมืองที่มีข้อได้เปรียบพิเศษเพื่อสร้างศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเงินที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติและเชื่อมโยงกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคและทั่วโลก

8) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการพัฒนาวัฒนธรรมหรือ

สังคมอย่างกลมกลืน เช่น พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชนกลุ่มน้อยและพื้นที่ภูเขา พัฒนาการแพทย์แผนโบราณควบคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบัน เป็นต้น

9) เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรและการรักษาสิ่งแวดล้อมในเชิงรุกเพื่อป้องกัน ต่อสู้ และจำกัดผลกระทบของภัยธรรมชาติและการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงพัฒนาแผนงาน กลไก นโยบายและกฎหมายเพื่อสร้างและดำเนินการแบบจำลองเศรษฐกิจสีเขียว

10) การปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการของรัฐ สร้างและดำเนินการ e-Government เพื่อมุ่งสู่รัฐบาลดิจิทัล ลดขั้นตอนการบริหารและเงื่อนไขทางธุรกิจลง และกำหนดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอำนาจ

11) รักษาสภาพแวดล้อมที่สงบและมั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศพร้อมทั้งเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองต่อความท้าทายด้านความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

12) ปรับปรุงประสิทธิภาพของการบูรณาการระหว่างประเทศที่ครอบคลุมและเชิงลึก เช่น จัดกิจกรรมความสัมพันธ์ทางการทูต ส่งเสริมความสัมพันธ์ในเชิงลึกและยั่งยืนกับคู่ค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่ค้าที่สำคัญซึ่งมีผลประโยชน์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

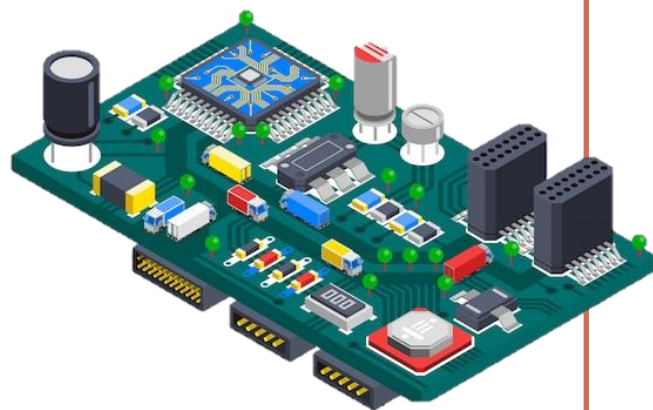

ภาพรวมอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (E&E) เวียดนาม

อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุตสาหกรรมหลักสำคัญในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของเวียดนามให้มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วและมีส่วนช่วยขยายปริมาณการค้าของเวียดนาม โดยในปัจจุบันเวียดนามส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 50 ของการส่งออกทั้งหมด รวมถึงเวียดนามยังสามารถไต่อันดับในฐานะผู้ส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของโลกจากอันดับที่ 30 ในปี 2010 มาอยู่ที่อันดับ 10 ในปี 2021 อีกด้วย⁵

สำหรับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เวียดนามนั้น เกิดจากนโยบายดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ซึ่งรัฐบาลเวียดนามสามารถดึงดูดการลงทุนจากบริษัทผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่ของโลกให้มีการย้ายฐานการผลิตไปยังเวียดนาม เช่น ผู้ประกอบการสัญชาติเกาหลีใต้อย่าง LG และ Samsung ที่ย้ายฐานการผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์บางส่วนจากไทยไปเวียดนาม ผู้ประกอบการสัญชาติญี่ปุ่นอย่าง Nintendo ได้ย้ายฐานการผลิตสินค้าเครื่องเล่นเกม Nintendo Switch ไปยังเวียดนาม เป็นต้น รวมถึงเวียดนามยังอยู่ในห่วงโซ่การผลิตซึ่งเป็นชิ้นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ประมวลผล โดยโรงงานผลิตชิปของบริษัท Intel ได้ตั้งฐานการผลิตในเวียดนาม รวมถึงบริษัท Samsung ที่มีฐานการผลิตในเวียดนามยังประกาศแผนเริ่มผลิตชิปที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (Ball Grid Array) โดยจะเริ่มผลิตตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2023 เป็นต้นไป⁶

นอกจากนี้ เวียดนามยังได้รับผลประโยชน์จากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในจีนสูงขึ้น จนทำให้ผู้ประกอบการในจีนตัดสินใจย้ายฐานการผลิตไปยังเวียดนาม และทำให้เวียดนามอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าระดับภูมิภาคและระดับโลก ตัวอย่างเช่น Apple ได้ย้ายฐานการผลิตบางส่วนจากจีนไปเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้า iPhone, iPad, AirPods, Apple Watch, และ MacBook

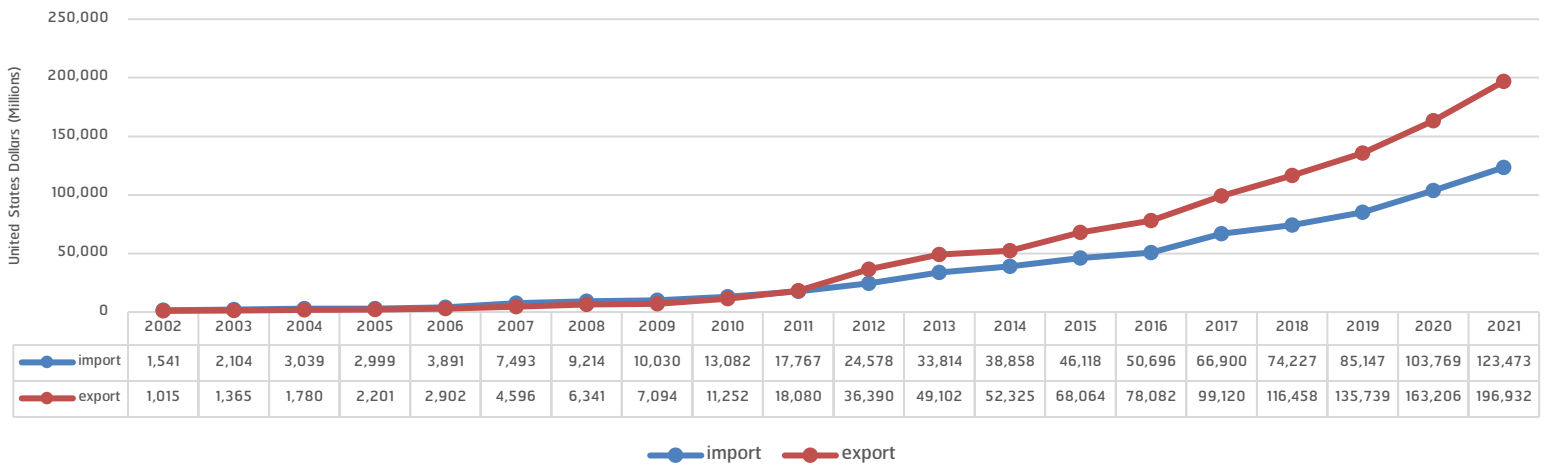
⁵ Global Trade Atlas

⁶ thaibiz-vietnam

การค้ำสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม

สำหรับภาพรวมการนำเข้าและส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามในช่วงปี 2002-2021 พบว่า การนำเข้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ที่ร้อยละ 25 หรือมีมูลค่าการนำเข้าจาก 1,541 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2002 เพิ่มขึ้นเป็น 123,473 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2021 ในขณะที่ การส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามมีอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ร้อยละ 31 หรือมีมูลค่าการส่งออกจาก 1,015 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2002 เพิ่มขึ้นเป็น 196,932 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2021 ซึ่งการเติบโตดังกล่าวเกิดจากการที่นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เวียดนามเพิ่มขึ้น จึงมีการนำเข้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบมาผลิตและประกอบเป็นสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำเร็จรูปสำหรับการส่งออกมากขึ้น

ภาพที่ 4 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามปี 2002-2021

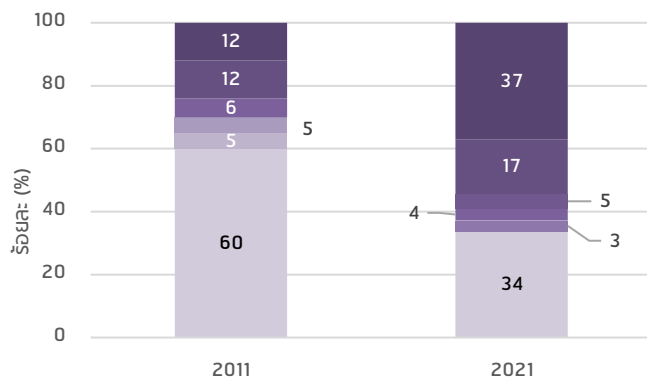
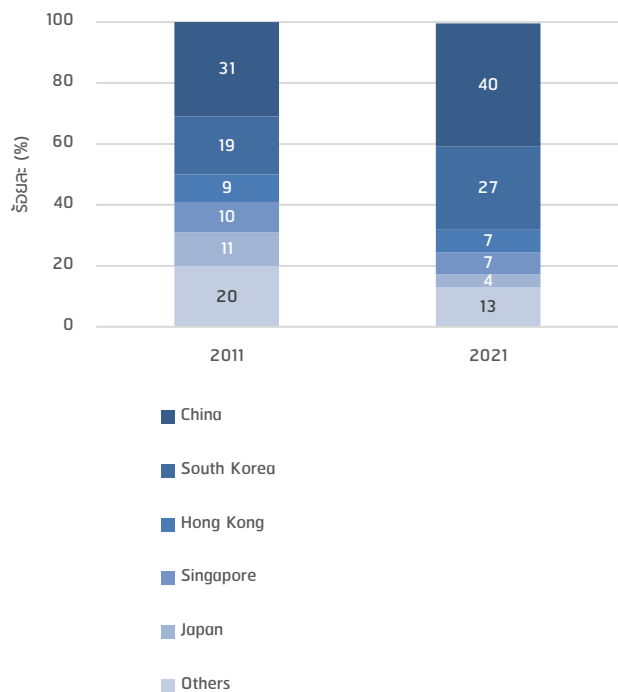

ที่มา: Global Trade Atlas รวบรวมและวิเคราะห์โดยแผนกนโยบายและแผน สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

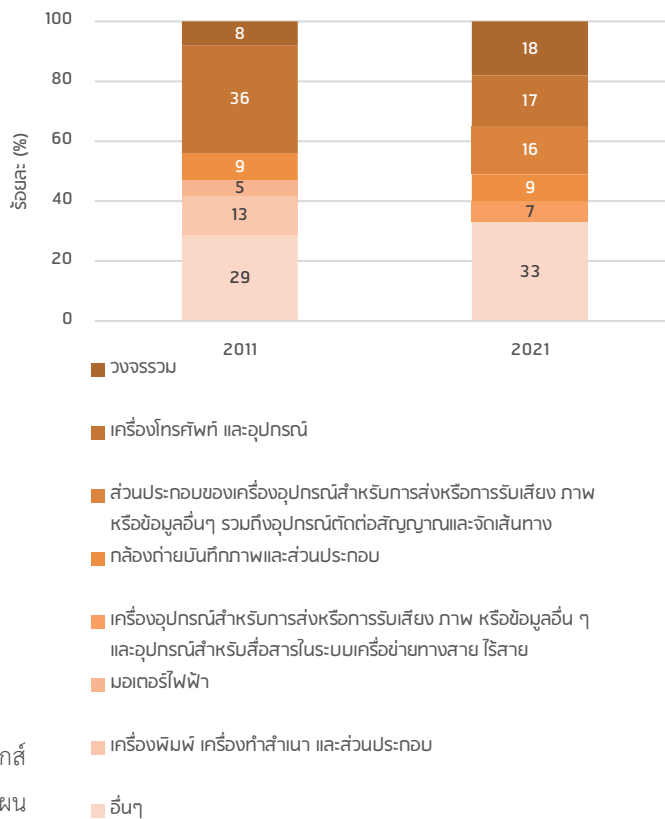
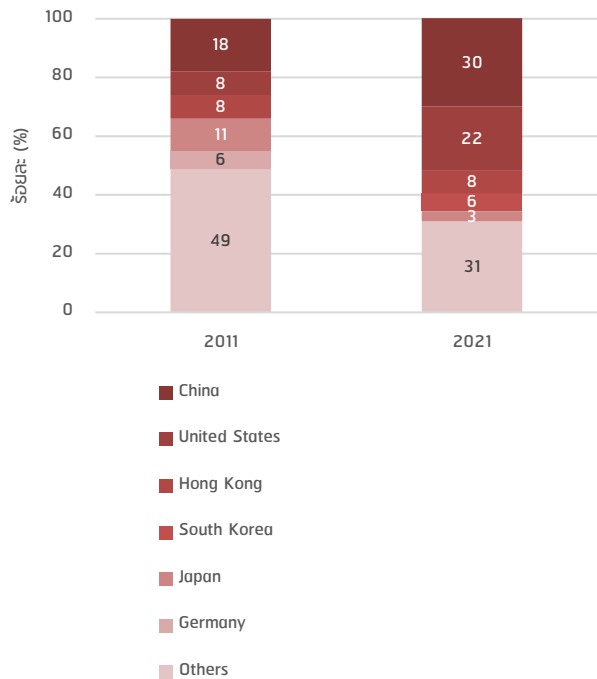
หากพิจารณาประเทศคู่ค้าและสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์หลักที่เวียดนามนำเข้า โดยเปรียบเทียบระหว่างปี 2011 และ 2021 จะพบว่า สินค้าหลักที่เวียดนามนำเข้าในปัจจุบัน (ปี 2021) เปลี่ยนแปลงไปจากปี 2011 โดยเวียดนามมีการนำเข้าสินค้าวงจรรวมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 12 ในปี 2011 เป็นร้อยละ 37 ในปี 2021 ขณะที่ ประเทศคู่ค้าสำคัญที่เวียดนามนำเข้าสินค้าในปี 2021 ได้แก่ จีน (ร้อยละ 40) และเกาหลีใต้ (ร้อยละ 27) (ภาพที่ 5)

ขณะที่ ประเทศคู่ค้าและสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์หลักที่เวียดนามส่งออก โดยเปรียบเทียบระหว่างปี 2011 และ 2021 จะพบว่า สินค้าหลักที่เวียดนามส่งออกในปัจจุบัน (ปี 2021) เปลี่ยนแปลงไปจากปี 2011 โดยเวียดนามมีการส่งออกสินค้าวงจรรวมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8 ในปี 2011 เป็นร้อยละ 18 ในปี 2021 ส่วนสินค้าหลักที่เวียดนามส่งออกในปี 2011 อย่างสินค้าเครื่องโทรศัพท์และอุปกรณ์นั้น เวียดนามมีการส่งออกในสัดส่วนที่ลดลงในปี 2021 โดยมีการส่งออกร้อยละ 17 ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับสินค้าวงจรรวม และสำหรับประเทศคู่ค้าสำคัญที่เวียดนามส่งออกสินค้าในปี 2021 ได้แก่ จีน (ร้อยละ 30) และสหรัฐฯ (ร้อยละ 22) (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 5 ประเทศคู่ค้าและสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์หลักที่เวียดนามนำเข้า ปี 2011 และ 2021

ภาพที่ 6 ประเทศคู่ค้าและสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์หลักที่เวียดนามส่งออก ปี 2011 และ 2021

ที่มา: Global Trade Atlas และศูนย์ข้อมูลเชิงลึกอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (EIU) สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมและวิเคราะห์โดยแผนกนโยบายและแผนสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

**แผนงานหลักภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025
ที่จะช่วยสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม**

ภาพที่ 7 แผนงานหลักภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 ที่คาดว่าจะช่วยสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม

ที่มา: vietnam.gov.vn รวบรวมและวิเคราะห์โดยแผนกนโยบายและแผน สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 มีแผนงานหลัก (Major Tasks and Solutions) ที่คาดว่าจะช่วยสนับสนุน การเติบโตของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนาม ดังนี้

- **แผนการด้านการปฏิรูปกฎหมาย** นอกจากการทบทวนและแก้ไข ข้อกำหนดทางกฎหมายแล้ว ยังมีการเร่งกำหนดนโยบายและกรอบกฎหมาย สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและสร้างกรอบกฎหมายสำหรับ โมเดลธุรกิจใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วย ซึ่งจะช่วยให้รองรับการเปลี่ยนแปลง ทางดิจิทัลระดับชาติและผลักดันให้เกิดการค้าบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

- เวียดนามมีแผนการ**พัฒนาอุตสาหกรรมผ่านการใช้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม** โดยจัดลำดับความสำคัญของ อุตสาหกรรมหลัก อุตสาหกรรมไฮเทค และอุตสาหกรรมสนับสนุน ซึ่ง มุ่งเน้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี อัจฉริยะ รวมไปถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวและอุตสาหกรรม การบริการ

อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรม สนับสนุน⁷ ที่เวียดนามกำลังให้ความสำคัญในการวางกรอบนโยบายใน อนาคต อุตสาหกรรมสนับสนุนจะช่วยสร้างรากฐานสำหรับตลาด ภายในประเทศและลดการพึ่งพาการนำเข้า โดยรัฐบาลจะให้สิทธิพิเศษ ทางการเงินในรูปแบบของอัตราดอกเบี้ยที่ดีและมีเงินกู้ระยะสั้นมากขึ้น นอกจากนี้ เวียดนามยังส่งเสริมการปรับโครงสร้างการเกษตรโดยการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จะ สามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะได้

⁷ เวียดนามส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนในช่วงปี 2020-2030 โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมวิศวกรรมเครื่องกล อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า และอุตสาหกรรม ยานยนต์ (ที่มา: vietnam-briefing)

• รัฐบาลเวียดนามได้ดึงดูดและร่วมมือกับนักลงทุนต่างชาติ

โดยการกำหนดนโยบายและสิทธิพิเศษในการจัดตั้งสำนักงาน ศูนย์วิจัย และศูนย์นวัตกรรมในเวียดนามเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการลงทุนจากต่างประเทศ

ที่ผ่านมาบริษัทต่างชาติที่ผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้ให้ความสนใจในการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา (R&D) ในเวียดนาม เช่น บริษัท Qualcomm ที่เปิดดำเนินการศูนย์ R&D โดยมุ่งการพัฒนาเทคโนโลยี 4G 5G และ Internet of Things (IoT) หรือบริษัท Samsung Electronics ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างศูนย์ R&D ที่กรุงฮานอยเพื่อเป็นศูนย์วิจัยด้านโทรศัพท์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน และปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น⁸

• นอกจากนี้จะส่งเสริมการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์แล้ว **รัฐบาลเวียดนามยังมุ่งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน**อีกด้วยโดยเฉพาะพลังงานหมุนเวียนอย่างโครงการไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ การลงทุนด้านการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้เวียดนามกลายเป็นประเทศที่มีการผลิตกระแสไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์มากที่สุดใน ASEAN โดยมีกำลังการผลิตรวมอยู่ที่ 16.660 กิกะวัตต์ (GW)⁹

นอกจากนี้ เวียดนามยังเตรียมประกาศใช้แผนพัฒนาพลังงานแห่งชาติฉบับที่ 8 (Power Development Plan VIII: PDP8) และมุ่งพัฒนาแหล่งพลังงานในประเทศเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะจากพลังงานหมุนเวียนเพื่อทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล¹⁰

⁸ thaibiz-vietnam

⁹ International Renewable Energy Agency 2021

¹⁰ moneyandbanking

- **พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ควบคู่ไปกับการส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

ผ่านการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน เตรียมทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่กำลังเกิดขึ้น มุ่งเน้นการพัฒนางานวิจัยพื้นฐานและการวิจัยเทคโนโลยีประยุกต์ เร่งการก่อตั้งศูนย์สตาร์ทอัพเชิงสร้างสรรค์ระดับชาติในฮานอย ดานังและนครโฮจิมินห์ รวมไปถึงยังคงได้รับการจัดอันดับให้เป็น 1 ใน 3 ประเทศชั้นนำของภูมิภาคอาเซียนตามดัชนีนวัตกรรมโลก (GII)¹¹

- **เสริมสร้างความเชื่อมโยงในระดับภูมิภาค** เพื่อกระตุ้นการเติบโตของภูมิภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ สร้างศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเงินที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติและเชื่อมโยงกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคและทั่วโลก นอกจากนี้ยังมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเมืองอัจฉริยะอีกด้วย

ที่ผ่านมา เวียดนามได้อนุมัติโครงการพัฒนาเขตเมืองอัจฉริยะอย่างยั่งยืนระหว่างปี 2018–2025 โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเขตเมืองอัจฉริยะอย่างน้อย 6 แห่ง ภายในปี 2025 และกำหนดให้กรุงฮานอย นครโฮจิมินห์ นครดานัง และนครเกิ่นเทอ¹² เป็นจุดเชื่อมโยงหลักของเขตเมืองอัจฉริยะในแต่ละภูมิภาค ซึ่งการพัฒนาเมืองอัจฉริยะดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดการใช้งานและการพัฒนาเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะมากขึ้น

- **เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรและการรักษาสິงแวดล้อมในเชิงรุก** เพื่อจำกัดผลกระทบของภัยธรรมชาติตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพัฒนาแผนงานเพื่อสร้างแบบจำลองเศรษฐกิจสีเขียว เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน โดยให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

¹¹ การจัดทำดัชนีนวัตกรรมระดับโลก (GII) ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ถือเป็นตัวชี้วัดความสามารถทางด้านนวัตกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงผลผลิตด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ การวิจัยและพัฒนาของแต่ละประเทศ (ที่มา: National Innovation Agency)

¹² ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในเวียดนาม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย

• ใช้ข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อขยายตลาดนำเข้าและตลาดส่งออก ทั้งนี้ เวียดนามมี FTA ที่ครอบคลุมประเทศคู่ค้าจำนวนมากและ FTA ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การค้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามขยายตัว

เวียดนามมี FTA ที่มีผลบังคับใช้แล้ว 15 ฉบับ¹³ โดย FTA ที่น่าจับตามอง ได้แก่ FTA รุ่นใหม่อย่างข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) ที่ทำให้เวียดนามมีการส่งออกไปยังแคนาดาและเม็กซิโกเพิ่มขึ้น รวมถึงข้อตกลงการค้าเสรีของสหภาพยุโรป-เวียดนาม (EVFTA) และข้อตกลงสหราชอาณาจักร-เวียดนาม (UKVFTA) ที่ช่วยกระตุ้นการค้าระหว่างเวียดนามและสหภาพยุโรป และการค้าระหว่างเวียดนามและสหราชอาณาจักรให้ขยายตัวมากขึ้น¹⁴ นอกจากนี้ยังมีความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ที่คาดว่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศของเวียดนามในปีนี้ รวมไปถึงจนถึงข้อตกลง Vietnam-EFTA (สวีตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์และลิกเตนสไตน์) และเขตการค้าเสรีเวียดนาม-อิสราเอลที่อยู่ระหว่างการเจรจาด้วย

¹³ Center for WTO and International Trade

¹⁴ vietnam-briefing

สรุป

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ปี 2021-2025 ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างรากฐานสำหรับตลาดภายในประเทศและลดการพึ่งพาการนำเข้าในอนาคต เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมผ่านการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดึงดูดและร่วมมือกับนักลงทุนต่างชาติโดยการกำหนดนโยบายและสิทธิพิเศษในการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา (R&D) ในเวียดนาม สร้างและปรับปรุงข้อกำหนดทางกฎหมายเพื่อผลักดันให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน รวมไปถึงจนถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ เวียดนามยังมุ่งเน้นที่จะใช้ข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ที่มีในการขยายการค้าและส่วนแบ่งทางการตลาดอีกด้วย จะเห็นได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนามมีแผนงานที่ครอบคลุมทั้งการสนับสนุนผู้ประกอบการ พัฒนาประสิทธิภาพของแรงงาน และทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เวียดนามเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนสำหรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในประเทศและบรรลุเป้าหมายการเติบโตของ GDP ร้อยละ 6.5 - 7.0 ต่อปีในช่วงปี 2021-2025 ได้

การเติบโตของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เวียดนามนั้น เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการขยายการลงทุนในเวียดนามหรือต้องการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมสนับสนุนของเวียดนามอย่างการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งปัจจุบันเวียดนามยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าอุปกรณ์และส่วนประกอบจากต่างประเทศจำนวนมาก หากผู้ประกอบการไทยเข้าไปตั้งฐานการผลิตในเวียดนามจะทำให้ผู้ประกอบการไทยได้รับประโยชน์จากนโยบายสนับสนุนการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุนของเวียดนาม รวมถึงการเข้าไปลงทุนในเวียดนามยังทำให้ผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีในการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านการใช้ข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ต่าง ๆ ที่เวียดนามได้ทำกับประเทศคู่ค้าด้วย

อย่างไรก็ตาม เวียดนามได้ปรับค่าแรงขั้นต่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2022 เป็นต้นมา โดยค่าแรงขั้นต่ำจะอยู่ระหว่าง 141.30 - 203.5 เหยียดสหรัฐต่อเดือนขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ โดยเขตเมืองของกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์จะได้รับค่าแรงขั้นต่ำสูงสุด ซึ่งค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้นนี้จะส่งผลต่อต้นทุนค่าแรงของภาคอุตสาหกรรม¹⁵ นอกจากนี้ ในปัจจุบันต้นทุนโลจิสติกส์ในเวียดนามอยู่ในระดับสูงโดยคิดเป็นร้อยละ 20-25 ของ GDP เนื่องจากผู้ประกอบการนิยมเช่าเรือสินค้าต่างประเทศมากกว่าใช้เรือเวียดนาม ซึ่งต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนการนำเข้าและส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการ¹⁶ ผู้ประกอบการไทยที่ไปทำธุรกิจในเวียดนามอาจต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวด้วย

¹⁵ theinvestor.vn

¹⁶ thaibiz-vietnam